

Рекреаційний потенціал та сучасний стан туристичної галузі Закарпатської області

Доповідач: Ман Денис Миколайович, начальник управління туризму та курортів Закарпатської облдержадміністрації

Закарпатська область має унікальне геополітичне та географічне розташування, межує з 4 державами - Угорщиною, Польщею, Румунією і Словаччиною. Високий природно-рекреаційний та курортний потенціал, самобутня історія і культура, розгалужена мережа туристично-рекреаційних, санаторно-курортних та готельних закладів, супутня до туризму інфраструктура, створюють сприятливі умови для відпочинку та оздоровлення.

Значну частину території області (70%) займають Карпатські гори, 12% – це територія природно-заповідного фонду. Область має великі можливості для розвитку багатьох видів туризму, зокрема, екотуризму, сільського туризму, пішохідного, кінного, екстремального тощо.

На території області виявлено понад 700 водопроївів мінеральних вод та розсолів в складі 67 основних родовищ мінеральних та термальних вод, тобто є великі можливості використання термальних вод як з лікувально-рекреаційною, так і з промисловою метою. Деякі з них, за своїм складом унікальні і є аналогом знаменитих кавказьких мінеральних вод типу „Боржомі” та „Єсентуки”. Використання мінеральних вод є основою бальнеологічного лікування у оздоровницях Закарпаття. В санаторно-курортних закладах області є можливість лікувати понад 100 хвороб.

Санаторні-оздоровчі комплекси пропонують сучасні методики лікування, проживання у комфортабельних номерах та розвинену інфраструктуру.

Територія Закарпаття посічена густою мережею річок та озер. До всього вищенаведеного залишається додати значний історико-культурний та архітектурний потенціал – дерев'яні церкви Закарпаття – найцінніший внесок краю у світову мистецьку скарбницю. Справжньою гордістю закарпатців є триверхі лемківські і бойківські церкви, які збереглися для нащадків, як найдавніший спосіб українського храмовбудування. Закарпатська Гуцульщина представлена п'ятизрубними церквами. Збереглися також у нашому краї і дерев'яні церкви, збудовані у готичному та бароковому стилі, що засвідчує зв'язок із заходом.

У Закарпатті збережено 118 дерев'яних церков, збудованих упродовж останніх п'яти сторіч.

Закарпаття надзвичайно перспективний регіон України з точки зору туризму, рекреації та відпочинку. Туристична галузь – це потужний чинник розвитку області. З року в рік туристичний потенціал Закарпатської області нарощується. Унікальний рекреаційний потенціал, який сприяє розвитку практично усіх видів туризму, з кожним роком залучає в Закарпаття все більше відпочиваючих.

Сьогодні наш край користується все більшою популярністю не лише у громадян України й країн СНД, але й багатьох країн Європи та Азії.

Для досягнення мети якісного обслуговування туристів та рекреантів розвиток туристичної галузі області спрямований на створення мережі малих приватних готелів і засобів розміщення інших типів, а також поступовий розвиток інфраструктури обслуговування.

Динамічно розвивається зимовий туризм, сніговий покрив на Драгобраті зберігається до середини травня.

Основними напрямками розвитку туризму в області є бальнеологічний, гірськолижний, сільський, пішохідний туризм.

У області є всі умови для розвитку внутрішнього та іноземного туризму, які набули популярності. Важливо зауважити, що за останні роки відчутно зросла популярність сільського зеленого туризму.

У 2016 році за результатами проведеного аналізу туристичних потоків та надходжень туристичного збору до місцевих бюджетів спостерігається ріст на рівні 25 та 66 відсотків відповідно, що свідчить про підвищення уваги туристів до нашого регіону.

Разом із тим, як і більшість інших туристичних регіонів України, Закарпатська область також відчуває вплив негативних факторів, які суттєво впливають на розвиток туристичної галузі.

Проблемні питання та пропозиції до рекомендацій парламентських слухань:

До Верховної Ради України:

1. Закарпаття є своєрідними „воротами” до чотирьох держав Європейського Союзу, проте сьогодні гостро відчувається недостатність фінансування для розбудови дорожньої інфраструктури. Обласний бюджет не в змозі самостійно вирішити питання прокладання якісних доріг до основних туристичних та рекреаційних зон. Пропонуємо включити Закарпатську область до „дорожнього експерименту”, який передбачає перерозподіл коштів від перевиконання надходжень по митниці та внести відповідні зміни до Бюджетного Кодексу.

2. Туристичний збір повинен стати цільовим податком. Рекомендуємо прискорити розгляд у Верховній Раді України законопроекти з реєстраційними №№ 2502а та 2503а (щодо туристичного збору).

3. На території Закарпаття термінового вирішення потребує питання щодо легалізації виноробства. Рекомендуємо прискорити розгляд у Верховній Раді України проект закону під №2739, який дозволить вирівняти на ринку конкуренцію виноробства та дасть можливість малим виноробам стати учасниками цього ринку.

До Кабінету Міністрів України:

1. На виконання Закону про Державний бюджет України на 2016 рік внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо змін до Бюджетного кодексу України щодо розподілу між місцевими бюджетами акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі нафтопродуктів, скрапленого газу, речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, палива моторного альтернативного, з наступним спрямуванням відповідних надходжень на будівництво, ремонт та реконструкцію автомобільних доріг, передбачивши набрання чинності такими змінами з другого кварталу 2016 року.
2. Відкрити міжнародний пункт пропуску “Лубня-Волосате” (Польща-Україна, Закарпатська область, Великоберезнянський район)

До Міністерства освіти і науки України:

1. Потребує змін система підготовки кадрів. Варто розробити стандарти вищої освіти за спеціальностями „Туризм”, „Готельно-ресторанна справа”, „Екскурсійна діяльність” та інших, за якими здійснюється підготовка фахівців для сфери туризму за відповідними рівнями вищої освіти.

До Міністерства економічного розвитку та торгівлі України:

1. На загальнодержавному рівні невизначеним залишається питання щодо розробки кваліфікаційних вимог для всіх фахівців туристичного супроводу. Рекомендуємо в найближчий час, спільно із зацікавленими організаціями, розробити такі вимоги.
2. Акцентувати увагу на питанні розвитку внутрішнього туризму та розробленні системних заходів з популяризації молодіжного і дитячого туризму (спільно з Міністерством освіти і науки України та Міністерством молоді і спорту України), за рахунок збільшення практичних занять в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах, відвідування музеїв та пам'яток історії, культури та архітектури (спільно з Міністерством культури України).

До Міністерства екології та природних ресурсів України:

1. Ініціювати збільшення площі заповідних територій у Закарпатській області, зокрема НПП „Зачарований край”, що сприятиме активізації розвитку екологічного туризму.
2. Невирішеною залишається проблема безсистемного масового вирубування лісів. Доглядати ліс потрібно, але бездумність у таких діях вкрай негативно впливає на життя людей в цілому, у тому числі відображується і на розвитку

туризму, враховуючи той факт, що частина туристичних шляхів пролягає територіями лісового фонду.

До Міністерства закордонних справ України:

1. Відновити представництво МЗС України в Закарпатській області, зважаючи на близькість до чотирьох європейських держав та необхідність підтримки дружніх відносин з державами Європейського Союзу.

До ПАТ „Укрзалізниця”:

1. Сприяти збереженню вузькоколіюк на території України та позиціюванню їх як важливих елементів туристичних маршрутів, розробивши концепцію їх розвитку.

2. Ініціювати рух потягів підвищеного комфорту типу „Інтерсіті” до Закарпатської області, з метою покращення транспортного сполучення за маршрутом Київ - Ужгород.

3. Відновити рух потягу “Ужгород-Чернівці” як туристично важливого транспорту, що сприяє промоції туристичного продукту Карпатського регіону.